

اخلاق حرفه ای

دومین جلسه درس اخلاق حرفه ای در مدیریت با رویکرد اسلامی - دانشکده مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی (ره) - زمستان ۱۳۹۷

▪ کاری که باعث آرامش انسان می شود چه ویژگی هایی دارد؟

▪ توبه ۹: إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ

▪ نحل ۹۷: مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً

▪ ۱۱ سباء: أَنْ اَعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاَعْمَلُوا صَالِحًا اِ

▪ ۷۳ واقعه: نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ

اخلاق ما! (اخلاقی که اینجا مد نظر است)

- اخلاق
- فقه و شرع و احکام
- قانون و حقوق
- انگیزه درونی یا برونی؟
- ضمانت اجرا
- کف حقوق یا حرکت به سمت رشد
- سه دید به اخلاق: یکپارچگی توحیدی یا تجارت و بردگی و یا تعادل کورکورانه

اخلاق <> ارزش غیر اخلاقی و الزام غیر اخلاقی

- ارزش های زیبایی شناسی فردی و سلیقه ای
- الزامات حرفه ای انجام کارها

نیاز به اخلاق

▪ رفتار اخلاقی، لازمه کارکرد بسامان یک جامعه است.
می توان حجت آورد که اصول اخلاقی همانند چسب افراد جامعه را در کنار هم و باهم نگه می دارد.

▪ در جامعه نیاز به اصول اخلاقی بقدری اهمیت دارد که اکثر ارزشهای اخلاقی معتبر به کتب خشک قوانین و مقررات راه برده اند.

مفهوم اخلاق

محترم دانستن و رعایت
حقوق خود و دیگران
به طور متوازن

اصل اساسی ملی-مذهبی: آنچه برای خود نمی پسندی برای
دیگران هم میپسند

تعریف اخلاق Ethics و morality

اخلاق جمع **خُلُق** و **خُلُق** می باشد این دو واژه در اصل به یک ریشه باز می گردد.
خُلُق به معنای هیات و شکل و صورتی است که انسان با چشم می بیند .
و خُلُق به معنای قوا و سجایا و صفات درونی است که با چشم دل دیده می شود.

علم اخلاق

امروز در تعریف علم اخلاق تمام توجه به رفتار بایسته آدمی است.
ژکس می گوید:

علم اخلاق ، عبارت است از تحقیق در رفتار آدمی بدان گونه که باید باشد.
استاد مطهری می فرماید:

علم اخلاق عبارت است از علم زیستن، یا علم چگونه باید زیست.
ملاصدرا نیز در تعریف علم اخلاق به دو جهت:

آگاهی به خویها و توجه به رفتار پسندیده، اشاره کرده است.

تعریف اخلاق:

- - در فرهنگ دهخدا اخلاق عبارت است از دانش بدخویی و نیک خوئی ها.
- - اخلاق بطور ساده و خلاصه شامل شناخت صحیح از ناصحیح و آنگاه انجام صحیح و ترک ناصحیح است.
- عقل عملی و عقل نظری
- - اخلاق عبارت است از یک سلسله خصلتها و سجایا و ملکات اکتسابی که بشر آن را بعنوان اصول اخلاقی می پذیرد.

- صحیح، مناسب، منصفانه، واژه هایی اخلاقی هستند، که بیانگر نوعی قضاوت در باره رفتار ما با دیگران اند که باید منصفانه باشد.
- راههای صحیح وخطا، رفتارهای مناسب ونا مناسب و تصمیمات منصفانه و غیر منصفانه و این قبیل باورها استانداردهای اخلاقی هستند.
- استانداردهای اخلاقی میان افراد مختلف متفاوت است.
- اخلاق یک نوع توازن "صحیح" یا "مناسب" یا "منصفانه" در مدیریت است

اخلاق چیست ؟

- در اخلاق صحبت از **خوبی و بدی** است .
- در اخلاق مدیریت صحبت از **خوبی و بدی عمل مدیریتی** است .
- -عمل مدیریتی وقتی در حوزه اخلاق مطرح میشود که : بین منافع سازمانی و مسئولیت اجتماعی مدیر تعارض بوجود آید

اخلاق حرفه ای

۱- اخلاق حرفه ای، مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروهها را تعیین می کند (احد فرامرز قراملکی، ۱۳۸۲)

۲- در حقیقت، اخلاق حرفه ای، یک فرایند تفکر عقلانی است که هدف آن محقق کردن این امر است که در سازمان چه ارزش هایی را چه موقع باید حفظ و اشاعه نمود.

۳- مجموعه ای از کنش ها و واکنشهای اخلاقی پذیرفته شده که از سوی سازمانها و مجامع حرفه ای مقرر می شود تا مطلوب ترین روابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه ای فراهم آورد اخلاق حرفه ای گویند (آزاد، ۱۳۷۳)

مسئولیت سازمانها این نیست که صرفا اثربخش باشند بلکه
مسئولیت آنها این است که به جامعه ای که در آن فعالیت دارند،
خدمت نمایند.

سازمانها و مدیران در
مقابل مسئولیت
اجتماعی چهار دسته اند.

این دسته از مدیران تعهد اخلاقی ندارند و محیط و کارکنان را طعمه می بینند. و سعی در غارت آنان دارند.

استراتژی
دفاعی

تعهد اخلاقی ندارند ام بر اثر فشار عوامل خارجی، نسبت به تعهدات خود عمل می نمایند.

استراتژی
واکنش

تعهد اخلاقی را پذیرفته اند و بدون تهدید و فشار به انجام آن اقدام می کنند.

استراتژی
انطباقی

تعهد اخلاقی را پذیرفته اند و با میل و رغبت و در جهت خدمت، به انجام آن اقدام میکنند.

استراتژی
اثرگذاری

نظریه رشد اخلاقی کولبرگ (۱۹۵۰)

- نظریه رشد شناختی مبتنی بر آرای ژان پیاژه .
- برخلاف مراحل رشد پیاژه مدل کولبرگ به سن خاصی وابسته نیست و شامل ۵ سطح یا مرحله است:
 - ✓ اخلاق پیرو(تقلید کودکان).
 - ✓ اخلاق تعاملی (فردیت اجتماعی با خصلت مبادلاتی).
 - ✓ اخلاق قراردادی(انتظارات متقابل و همنوائی میان فردی).
 - ✓ اخلاق اجتماعی.
 - ✓ اخلاق قرارداد جهان شمول.

مراحل پنج گانه تحول اخلاقی سازمان

- ۱ سازمان غیر معطوف به قانون و اخلاق.
- ۲ سازمان قانون گرا و غیر معطوف به اخلاق.
- ۳ سازمان اخلاقی ابزار انگار.
- ۴ سازمان اخلاقی فردگرا و نوپا.
- ۵ سازمان هویتا اخلاقی.

رفتار های متفاوت ارزش های فردی و سازمانی

رفتار تقابلی

ارزش های سازمانی

ارزش های فردی

رفتار هم راستا

ارزش های سازمانی

ارزش های فردی

اخلاق مسخ شده (از خود بیخود شدگی سازمانی)

- پول علت غایی رعایت اخلاق نیست
- بر خلاف آنچه پورتر برای رعایت ارزش اجتماعی در کنار ارزش اقتصادی بیان کرده اصالت با رعایت حقوق است و پول محصول جانبی کسب و کار به شمار می آید. سودآوری کوتاه مدت و بلند مدت هیچکدام هدف غایی نیست.
- شباهت پول و حج؟

استراتژی اخلاقی سازمان

▪ العقول ائمه الافکار، والافکار ائمه القلوب و القلوب ائمه الحواس و الحواس ائمه الاعضا

▪ انگیزش

▪ شناخت وضع موجود و وضع مطلوب و فاصله بین آن در محیط شرکت، صنفی، ملی، جهانی

▪ عمل

یکپارچگی

- وحدت فقط در مقام خداشناسی نیست
- وحدت در مشی اجتماعی؟
- وحدت افعالی یعنی وحدت احکام، اخلاق و الزامات
- کاهش استثنائات

- مطابق دید ابن خلدون به علوم، علم عرفان و فلسفه و اخلاق و فقه هم یکپارچه هستند
- دسته بندی علوم تجربی، نیمه تجربی و ناب از دید علامه جوادی آملی
- وحدت علوم؟

هدف آموزش اخلاق

- کاهش تعارض زندگی و فطرت الهی (مانند مدل ۴ گانه کسب و کار آرامش بخش)
- بالتبع کاهش تعارضات فرد و خدا،
- فرد و فرد،
- فرد و سازمان،
- سازمان و جامعه،
- سازمان و محیط زیست،
- افراد و گذشته و حال و آینده

سوال امتحانی

- اخلاق حرفه ای چیست؟
- تفاوت اخلاق و فقه و حقوق در چیست؟
- دید توحیدی به اخلاق را با دو دید دیگر مقایسه نمایید.